

Asia C-337/05

Euroopan yhteisöjen komissio

vastaan

Italian tasavalta

Jäsenyysveloitteiden noudattamatta jättäminen – Julkiset tavaranhankinnat –
Direktiivit 77/62/ETY ja 93/36/ETY – Julkista hankintaa koskevan
sopimuksen tekeminen ennakoilmoitusta julkaisematta – Kilpailuttamatta
jättäminen – Agusta- ja Agusta Bell -merkkiset helikopterit

Julkisasiamies J. Mazákin ratkaisuehdotus 10.7.2007 I - 2176
Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio (suuri jaosto) 8.4.2008 I - 2195

Tuomion tiivistelmä

1. *Jäsenyysveloitteiden noudattamatta jättämisestä koskeva kanne – Oikeudenkäyntiä edeltävä menettely – Virallinen huomautus (EY 226 artikla)*

2. *Jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentäminen – Julkisia tavaranhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyt – Direktiivi 93/36 – Poikkeukset yleisistä säännöistä – Suppea tulkinta*
(*Neuvoston direktiivin 93/36 6 artiklan 2 ja 3 kohta*)
3. *Jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentäminen – Julkisia tavaranhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyt – Direktiivit 77/62 ja 93/36 – Tarjouskilpailun ratkaiseminen*
(*Neuvoston direktiivi 93/36; neuvoston direktiivi 77/62*)

1. Vaikka jäsenyysveloitteiden noudattamatta jättämistä koskevaa oikeudenkäyntiä edeltävässä menettelyssä EY 226 artiklassa tarkoitettussa perustellussa lausunnossa on esitettävä johdonmukaisesti ja yksityiskohtaisesti ne syyt, joiden vuoksi komissio päätyi siihen käsitykseen, että asianomainen jäsenvaltio on jättänyt noudattamatta jotakin sille perustamissopimuksen mukaan kuuluvaa velvoitetta, viralliselle huomautukselle ei voida asettaa yhtä ankaria täsmällisyysvaatimuksia kuin perustellulle lausunnonle, koska se voi välttämättäkin olla vain alustava, suppea esitys näistä väitteistä.

(ks. 23 kohta)

taan poikkeuksellinen ja sitä voidaan soveltaa vain tyhjentävästi luetelluissa tilanteissa. Tätä varten saman direktiivin 6 artiklan 2 ja 3 kohdassa luetellaan tyhjentävästi ja nimenomaisesti ne ainoat poikkeukset, joissa neuvottelumenettelyyn voidaan ryhtyä. Poikkeuksia niistä säännöistä, joiden tarkoituksena on taata perustamissopimuksessa myönnettyjen oikeuksien tehokkuus julkisten hankintojen alalla, on näet tulkittava suppeasti. Jottei direktiivi 93/36 menettäisi tehokasta vaikutustaan, jäsenvaltiot eivät siis voi säätää sellaisista neuvottelumenettelyn käyttötilanteista, joista ei ole säädetty tässä direktiivissä, tai lisätä käyttötilanteisiin, joista on nimenomaisesti säädetty tässä direktiivissä, uusia edellytyksiä, joiden vaikutuksesta voi olla helpompaa käyttää tätä menettelyä. Lisäksi sillä, joka haluaa vedota johonkin poikkeukseen, on todistustaakka siitä, että poikkeukselliset olosuhteet, joiden johdosta kyseinen poikkeus on perusteltu, ovat todella olemassa.

2. Etenkin julkisia tavaranhankintoja koskevien sopimustentekomenettelyjen yhteensovittamisesta annetun direktiivin 93/36 12. perustelukappaleesta ilmenee, että neuvottelumenettely on luonteel-

(ks. 56–58 kohta)

3. Jäsenvaltio, joka on toteuttanut käytännön, joka on ollut olemassa jo pitkään ja jota noudatetaan edelleen ja jonka mukaan eri sotilaallisten joukkojen ja siviilijoukkojen tarpeiden täyttämiseen tarkoitettujen tiettyä kansallista merkkiä olevien helikoptereiden hankintasopimukset tehdään suoraan ilman mitään kilpailuttamista ja etenkin noudattamatta julkisia tavaranhankintoja koskevien sopimustekomenettelyjen yhteensovittamisesta annetussa direktiivissä 93/36, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 97/52, ja aiemmin julkisia tavaranhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta annetussa direktiivissä 77/62, sellaisena kuin se on muutettuna ja täydennettynä direktiivillä 80/767 ja direktiivillä 88/295, säädettyjä menetteilyjä, ei noudata mainittujen direktiivien mukaisia velvoitteitaan.

Tällaista käytäntöä ei voida perustella ”in house” -suhteen olemassaololla, kun yksityisellä yrityksellä on osakkuus – jopa vähemmistöosakkuus – mainittujen helikoptereiden tuotantoyhtiössä, jossa myös kyseinen hankintaviranomainen on mukana, siten, että tällä hankintaviranomaisella ei voi olla kyseiseen yhtiöön vastaava määräysvalta kuin sillä on omiin yksikköihinsä.

Siltä osin kuin on kyse EY 296 artiklassa ja direktiivin 93/36 2 artiklan 1 kohdan b alakohdassa asetetuista kansallista etua koskevista oikeutetuista edellytyksistä sillä perusteella, että kyseiset helikopterit ovat kaksikäyttötuotteita, jokainen jäsenvaltio voi EY 296 artiklan 1 kohdan b alakohdan perusteella toteuttaa toimenpiteet, jotka se katsoo tarpeellisiksi keskeisten turvallisuus- etujensa turvaamiseksi ja jotka liittyvät aseiden, ammusten ja sotatarvikkeiden tuotantoon tai kauppaan, edellyttäen, että nämä toimenpiteet eivät kuitenkaan heikennä sellaisten tuotteiden kilpailun edellytyksiä yhteismarkkinoilla, joita ei ole tarkoitettu nimenomaan sotilaalliseen käyttöön. Ostettaessa varusteita, joiden käyttö sotilaallisiin tarkoituksiin on epävarmaa, on siis välttämättä noudatettava julkisten hankintasopimusten tekomenettelyjä koskevia sääntöjä. Näitä samoja sääntöjä on noudatettava hankittaessa helikoptereita sotilaallisille joukoille siviilikäyttöä varten.

(ks. 38–41, 46–49 ja 60 kohta sekä tuomiolauselma)